

MÓZES SZABOLCS

A MEGLEPETÉSEK ÉJSZAKÁJA – A 2017-ES SZLOVÁKIAI MEGYEI VÁLASZTÁSOK

Szlovákiában 2017. november 4-én zajlottak a megyei önkormányzati választások. A szavazópolgárok a megyeelnökök személyéről és a képviselő-testületek összetételéről dönthettek, a választások számtalan meglepetést hoztak. 2017-ben csak egyfordulós volt a verseny, a megyei önkormányzatokat pedig a korábbi négy helyett öt évre választották. Míg a korábbi négy megyei választás a baloldali-populista blokk sikerét hozta, ezúttal meglepetésre a jobboldal győzött. A Smer és a kisebb koalíciós pártok mellett a választás vesztesei a Marian Kotleba vezette szélsőségesek is. A magyar–magyar párharcból ezúttal is a Magyar Közösség Pártja (MKP) került ki győztesen, amely háromszor annyi képviselői helyet szerzett, mint a Most–Híd. Míg országos szinten jelentősen nőtt a választási részvétel, a magyarlakta járásokban kritikusan alacsony szinten maradt.

A megyerendszer

Az eredmények bemutatása előtt fontos felvázolni a szlovák megyei önkormányzati rendszer működését, sajátosságait, valamint a választási mechanizmust. Szlovákia nyolc NUTS3-as szintű területi önkormányzati egységből áll, ezeket hivatalosan magasabb területi egységnek hívják, ám a szlovák köznyelvben és a szakzsargonban is általában megyékként (župa) hivatkoznak rájuk. A nyolc régiót 1996-ban a harmadik Mečiar-kormány alkotta meg – figyelmen kívül hagyva a történelmi, regionális sajátosságokat –, addig az ország három kerületből (nyugat, közép és kelet) és a fővárosból állt. 1996-ban csak területi államigazgatási egységek jöttek létre, az önkormányzati reformot az első Dzurinda-kabinet (1998–2002) valósította meg – az első megyei választásokra 2001-ben került sor¹.

1 Az önkormányzati rendszert a Tt. 302/2001. számú, a magasabb szintű területi egységek önkormányzatáról szóló törvény szabályozza.

A területi egység élén a közvetlenül a régió polgárai által választott megyeelnök áll, ő a regionális végrehajtó hatalom feje. A kerületet a megyei képviselő-testülettel együtt irányítja, utóbbi egyik legfontosabb jogköre a költségvetés elfogadása. A képviselő-testület nagysága a lakosság számától függ, a legkevesebb képviselője Nagyszombat megyének van (40), a legtöbb a legnépesebb Eperjes megyének (62). A megyék saját költségvetéssel gazdálkodnak, bevételeiket az adók képezik (a személyi jövedelemadó egy része és a gépjárműadó), valamint az átruházott hatáskörök finanszírozására utalt kormányzati transzferek (pl. diákok után fizetett fejpénz). Az önkormányzatok három területen rendelkeznek jelentősebb hatáskörökkel: kezelői a másod- és harmadrendű utaknak, fenntartói a középiskoláknak, valamint a (nem egyetemi) kórházaknak. Megyei hatáskörbe tartoznak a regionális kulturális intézmények is (pl. a Komáromi Jókai Színház és a Kassai Thália Színház).

A megyei választási rendszer

A kerületek a megyeiképviselő-választás céljaira választókerületekre vannak felosztva, pár kivételtől eltekintve ezek többsége a közigazgatási járásoknak felel meg. A fő kivétel Pozsony megye, ahol 24 választókerület található (miközben a régiót 8 járás alkotja, közülie 5 fővárosi), valamint Nyitra megye, ahol az Érsekújvári járás két körzetre van osztva: az érsekújvári és a párkányira. A törvény csak a megyék határait rajzolja meg, a képviselők számáról és a választókerületek területi elosztásáról a megyei testület dönt.

A választókerületekben egy közös listáról választhat a szavazópolgár.² A listán ábécé sorrendben szerepelnek a képviselőjelöltek (a név után a párt vagy a koalíció is meg van adva), a szavazók legfeljebb annyi jelölt sorszámát karikázhatják be, ahány képviselőt küld a választókerület a testületbe (pl. a Dunaszerdahelyi járásban vagy a Komáromi járásban 8). A szavazáson a pártok által indított képviselőjelöltek mellett független jelöltek is indulhatnak, ehhez 400 támogató aláírást kell gyűjteni saját választókerületéből.

A képviselőválasztás többségi rendszerben zajlik, azok nyernek mandátumot, akik a legtöbb voksot kapták. Ez magyar szempontból kétélű fegyver, ugyanis csak két olyan járás van – a dunaszerdahelyi és a komáromi, s ezen kívül még a párkányi választókerület –, amely magyar többséggel bír. A helyzet sajátossága legjobban Nyitra megye 2001-es és 2005-ös választási eredményén érzékeltethető. 2001-ben többféle szlovák koalíció is kialakult helyben, viszont a magyarokat csak egy párt, a Magyar Koalíció Pártjának jelöltjei szólították meg. A 25–40 százalékban magyarok lakta járásokban a szétszavazó szlovákoknak köszönhetően egy mandátumot kivéve az összes képviselői helyet az MKP szerezte meg,

2 A választást a Tt. 180/2014. számú, a választójog gyakorlásának feltételeiről szóló törvény szabályozza.

így a 2001-es census alapján 28%-ban magyarok lakta Nyitra megye képviselő-testületében a mandátumok 57%-át magyar képviselők nyerték el. A magyar többséget előidéző helyzetből okulva 2005-ben a jelentősebb szlovák pártok közösen indultak. Az úgynevezett szlovák koalíció tagja volt a jobboldali SDKÚ és KDĤ, a Mečiar-féle HZDS, a Fico vezette Smer és a Ján Slota nevével fémjelzett SNS is, aminek köszönhetően csak a Komáromi és a Vágsellyei járásban sikerült 100%-os eredményt elérnie az MKP-nak (8, illetve 4 mandátum), valamint az Érsekújvári járás 11 helye közül ötöt vitt el. Az eredmény szlovák nagykoalíciós testületi többség lett.

A megyeelnök-választás terén 2017-ben jelentős változás történt az eredeti rendszerhez képest. A 2001 és 2013 között lezajlott négy voksolás során kétfordulós, többségi rendszer volt érvényben: ha egyik jelölt sem kapott többséget, a két legtöbb voksot begyűjtő induló jutott tovább a két héttel később megrendezett második fordulóra. Az esetek többségében szükség volt két körre, a parlament ezt változtatta egyfordulós többségi választási rendszerre. Így 2017-ben bármennyi vokssal megyeelnökké válhatott a győztes (Pozsony megye hozta a legextrémebb eredményt, Juraj Droba a leadott szavazatok 20,4%-ával lett megyeelnök).

A módosítást komoly vita előzte meg. A harmadik Fico-kormányt alkotó koalíciós pártok három indokot hoztak fel a változás mellett: olcsóbb lesz, legitimebb döntést hoz (a második fordulóban rendkívül alacsony szokott lenni a részvétel), valamint ezzel megakadályozható Marian Kotleba és a hozzá hasonló szélsőséges jelöltek győzelme.³ Utóbbi indokot az ellenzék és a politikai elemzők többsége erősen vitatta.⁴

A többségi támogatást nem élvező jelöltek – ide nem csak a politikai értelemben radikális és szélsőséges indulók értendők, de az etnikai kisebbségi politikusok is – az egyfordulós többségi rendszerben indulnak nagyobb eséllyel. Ha sok az esélyes jelölt, 20–25%-os eredménnyel is győzni lehet, amit az általánosan alacsonyabb részvétel mellett a „kisebbségi jelölt” esélyeit megszimatóló és megragadni kívánó, ezért motiváltabb választótábor nagyobb mobilizációja is elősegít. 2001-ben egyébként ez volt a kétfordulós rendszer bevezetésének fő oka: a szlovák politikai elit jelentős része attól tartott, hogy a több mint 20%-ban magyarok lakta Nyitra, valamint Nagyszombat megyében magyar jelölt győzhetne az egyfordulós választáson. Kétfordulós rendszerben van esély a korrekcióra, nincs szükség visszalépésekre, kényszerkoalíciókra, a rendszer eleve csak két jelöltet enged tovább. Az, hogy 2013-ban ennek ellenére a neonáci Mi Szlovákiánk Néppárt színeiben induló Marian Kotleba győzni tudott – a hagyományosan baloldalinak tartott régióban a Smer jelöltjét verte meg –,

3 Bugár: Jednokolové voľby neposilnia extrémistov, Kotleba vyhral v druhom. *Pravda*, 2017. február 5. Letöltés helye: pravda.sk; letöltés ideje: 2017. 12. 25.

4 Koalícia mení voľby, zachováva to zlé a ruší fungujúce. *Denník N*, 2016. december 7. Letöltés helye: dennikn.sk; letöltés ideje: 2017. 12. 25.

inkább számít anomáliának, mintsem a választási rendszer okozta problémának. Általános elemzői vélekedés szerint az egyfordulós megyerendszer 2017-es bevezetésének fő – a kormánypártok által ki nem mondott – oka a koalíciós Smer jelöltjeink helyzetbe hozása volt.

Jelöltek, koalíciók

A választások előtt két blokk alakult ki: az egyiket a Smer, a másikat a három szlovák jobboldali párt (a liberális Szabadság és Szolidaritás – SaS, az Egyszerű Emberek és Független Személyiségek nevű protestpárt – OĽaNO, valamint a Kereszténydemokrata Mozgalom – KDH) vezette. Utóbbi három párt egyezsége értelmében sehol sem indítottak jelöltet egymással szemben. A koalíciós SNS vagy külön, vagy a Smerrel koalícióban indult. Az MKP a déli öt megyében volt számottevő tényező, a Most–Híd az északi megyékben is indított jelöltek.

A nyolc kerület mindegyikében indult a korábbi megyelnök. A pozsonyi régiót 2009-től Pavol Frešo irányította, korábban kétszer a jobboldal jelöltjeként indult (az SDKÚ politikusa, 2012-től elnöke), ezúttal függetlenként. A 2016-os parlamenti választások után reorganizálódó jobboldal az SaS-es Juraj Drobát indította, mögötte a releváns ellenzéki erők közül az OĽaNO, a KDH és az MKP sorakozott fel. Függetlenként indult Milan Ftáčnik egykori baloldali oktatási miniszter és főpolgármester, akit csendben a Smer támogatott – hivatalosan csak napokkal a voksolás előtt nyilatkoztak erről a kormánypárti politikusok⁵. Daniel Krajcer SKOK nevű liberális mikropártja és a Most–Híd jelöltjeként mérettette meg magát. Krajcer korábban közéleti vitaműsorokat vezetett, majd a politikába lépve kulturális miniszter és képviselő volt az SaS színeiben. Rajtuk kívül főként helyi polgármesterek indultak még eséllyel.

Nagyszombat megyét 2005 óta Tibor Mikuš irányította, ezúttal függetlenként – a Smer és az SNS támogatásával – vágott neki a választásnak. Mikuš korábban a Mečiar-féle HZSD képviselője, sőt, egy időben árnyékkormányának vezetője volt, 2005-ben még a HZSD jelöltjeként győzött. Fő kihívójának az OĽaNO által jelölt és a KDH, valamint az SaS által támogatott Jozef Viskupič számított. Viskupič 2010-től parlamenti képviselő, egy időben az OĽaNO frakcióvezetője. Nagyszombat megyében két magyar jelölt is akadt. Az MKP Berényi József egykori pártelnököt indította – Berényi 2013-ban is megmérettette magát, akkor a második fordulóban maradt alul Mikušsal szemben 60:40% arányban.

5 Martin Glváč, a Smer pozsonyi kerületi elnöke egy héttel a választások előtt küldött belső levelében arra szólította fel pártja tagjait, hogy szavazzanak Ftáčnikra. A jelölt az ügy kipattanása után is függetlennek tartotta magát.

Berényi 2013-tól Mikuš megyei alelnöke volt. Vele szemben a Most–Híd a párt fiatal politikusát, Rigó Konrádot indította. Rigó 2016-tól a kulturális minisztérium államtitkára, ám választáson még nem mérettette meg magát.

Nyitra megyében Milan Belica a rendszer 2001-es indításától megyeelnök, ezúttal a Smer-SNS-Most–Híd koalíció jelöltje volt. Vele szemben a jobboldal Ján Greššo nyitrai színigazgatót állította, az MKP színeiben Farkas Iván egykori parlamenti képviselő, muzslai polgármester indult. Ebben a régióban az MKDSZ-nek is volt saját jelöltje Hajdu László személyében. A kerületben az esélyesek közé tartozott Peter Oremus független jelölt, valamint a választás sötét lovának tartották Milan Uhríkot, a Mi Szlovákiánk Néppárt képviselőjét.

Trencsén megyében Jaroslav Baška volt a Smer jelöltje. Baška 2013-tól állt a régió élén, korábban a kormánypárt képviselője és védelmi minisztere volt. Baška fő kihívója a jobboldali Renáta Kaščáková volt. Zsolna megyében Juraj Blanár (Smer) szintén régi szereplőnek számított, 2005-től irányította a regionális önkormányzatot. Vele szemben a jobboldali koalíció Erika Jurinová indította. Jurinová 2010-től parlamenti képviselő, 2012–2016 között a törvényhozás ellenzéki alelnöke volt.

A legjelentősebb médiafigyelem Besztercebánya megyére irányult: általános megrökönyödésre itt győzött 2013-ban Marian Kotleba, a szélsőséges Mi Szlovákiánk Néppárt vezére. A releváns jelöltek és pártok előre megegyeztek, hogy a felmérések alapján legerősebb demokratikus induló javára fognak visszalépni. A Smernek nem volt saját jelöltje, egy ideig úgy tűnt, a baloldali Stanislav Mičev történést, helyi múzeumigazgatót fogja támogatni. Végül a párt a nyár folyamán a jobboldali Ján Lunter mögé állt be – egy sikeres helyi élelmiszergyártó cég tulajdonosa –, aki függetlenként indult, ám választási csapatát az akkor még csak formálódó Progresszív Szlovákia nevű mozgalomhoz kötötték. A jobboldali koalíció Martin Klust, az SaS parlamenti képviselőjét, ismert politológust indította. Végül egy hónappal a választások előtt Klus és Mičev is visszalépett Lunter javára – az MKP és a Most–Híd is őt támogatta.

Kassa megyében 2005-től volt megyefőnöke a Smernek, Zdenko Trebuľa korábbi kassai főpolgármester személyében. Trebuľa nem vállalt újabb ciklust, helyette a Smer az aktuális kassai városvezetőt indította – Richard Raši korábban rövid ideig egészségügyi miniszter volt, emellett parlamenti képviselő. A jobboldali koalíció a viszonylag ismeretlen Rastislav Trnkát jelölte, az ő egyetlen közéleti tapasztalata pár év képviselőség volt Kassa óvárosi városrészének önkormányzatában. Az MKP Kassán utoljára 2001-ben indított saját jelöltet, ezúttal is a smeres induló mögé állt be. A Most–Híd, amely helyi szinten nem tudott megegyezni a legerősebb kormánypárttal, a fiatal királyhelmei polgármestert, Pataky Károlyt jelölte. Nyitra mellett Eperjes megyében is egy politikai dinoszaurusz indult, Peter Chudík

2001 óta vezette a régiót. Chudík korábban a HZSD helyi politikusa volt, ezúttal a Smer színeiben indult. Jobboldali ellenfele a KDH-s lőcsei polgármester, Milan Majerský volt.

A képviselő-választások esetében is a két blokk (Smer kontra jobboldal) állt egymással szemben, kiegészítve függetlenek népes csoportjával. Az MKP a déli öt megyében indított képviselőjelöltekkel. A Menyhárt József vezette párt Pozsonyban a széles jobboldali koalíció része volt, a többi négy megyében – Nagyszombat, Nyitra, Besztercebánya, Kassa – viszont külön indult. A Most–Híd az említett négy kerületben szintén külön indította jelöltjeit, Pozsonyban kiszorult a jobboldali koalícióból, így a Smerrel és pár törpepárttal közösen indította helyi politikusait.

Előzetes várakozások, felmérések

Szlovákiában az európai parlamenti választások mellett hagyományosan a megyei választások során a legkisebb a szavazókedv. Ez a tény, kiegészítve a választások regionális voltával – a sok jelölttel, a fővárosból nehezen látható helyi erőviszonyokkal – azt eredményezi, hogy viszonylag ködösek szoktak lenni az előzetes várakozások és esélylatolgatások. A megyerendszer bevezetése óta a jobboldal – függetlenül attól, kormányon vagy ellenzékben volt-e – mindig nagyon gyengén szerepelt, a régiók vezetőinek többségét a HZDS, majd a Smer adta (pártjelöltek vagy hozzájuk köthető, általuk támogatott független indulók személyében). Ez a „hagyomány” ezúttal is azt vetítette előre, hogy a Smer erőn felül fog teljesíteni és megvédi pozícióit.

Ezt a várakozást két másik tényező is erősítette. Az egyik, hogy az alacsony részvétel mellett zajló voksolásokon hagyományosan a stabil táborral rendelkező standard pártok szerepelnek jobban. A másik pedig a jobboldali ellenzék állapota. A 2016-os parlamenti választások során kiesett a parlamentből a stabil támogatottságú, hagyományos pártnak számító Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH) és gyakorlatilag megszűnt a jobboldal korábbi vezető ereje, a Mikuláš Dzurinda alapította SDKÚ. A két legerősebb ellenzéki párt pedig a liberális SaS, valamint az OĽaNO lett. Az SaS tipikus nagyvárosi párt, párszáz fős tagsággal, minimálisan kiépített regionális struktúrákkal, emiatt a helyi választásokon eddig gyengén teljesített. Az OĽaNO egy 13 tagú protestpárt, regionális struktúrák nélkül – parlamenti választási listáján független személyiségeknek ad teret. A fenti tényeket figyelembe véve úgy tűnt, a kormányzó Smernek nem lesz komoly kihívója.

A magyar szavazatokért ezúttal is három párt (Magyar Közösség Pártja, Most–Híd, Magyar Kereszténydemokrata Szövetség) jelöltjei, valamint többtucatnyi független induló küzdött. A szlovákiai regionális választásokon hagyományosan a kiépített helyi struktúrákkal

rendelkező, alulról építkező MKP szokott jobb eredményt elérni, a várakozások most is MKP-győzelmet vetítettek előre a magyar–magyar fronton. A párt számára ez volt az első választás azóta, hogy Menyhárt József átvette a pártelnöki tisztséget. A Most–Híd számára pedig a megyei választás az első megmérettetést jelentette azóta, hogy 2016-ban általános meglepetésre kormánykoalícióra lépett a Smerrel és az SNS-szel. Az MKDSZ nevű törpepárt történetében ez volt az első megyei választás a párt létrejötte óta.

A fenti várakozásokat a kevés közvélemény-kutatás eredménye is megerősítette. Míg a parlamenti választások előtt rendszeresen készülnek a közvélemény számára nyilvános felmérések, addig ezúttal sokkal kevesebb mérés zajlott. Az okok elsősorban a keresleti oldal gyengeségére vezethetők vissza. Mivel a megyei voksolásokat nem övezi olyan figyelem, mint a parlamenti választásokat, a médiának ritkán éri meg viszonylag drága kutatásokat rendelnie. S mivel regionális szavazásról van szó, egy komplex, nyolcmegyés – így nyolcmintás – felmérés sokkal drágább, mint egy országos mérés. Az alacsony részvételi szándék és a nagyobb választói bizonytalanság miatt jelentősen megnő a mérések hibaszázaléka is – főleg, ha az ügynökségek nem figyelnek oda a megfelelő nemzetiségi mintára a déli járásokban. A nyilvánosságra hozott felmérések eredményeire ez is hatással lehetett több megyében.

Az egyik legjelentősebb szlovákiai közvélemény-kutató ügynökség, a Focus Besztercebánya megyében folytatott több mérést, a későbbi győztes Ján Lunter megrendelésére. A júniusi kutatás során 25,9%-kal a megyeelnök Marian Kotleba (Mi Szlovákiánk Néppárt) végzett az élen, mögötte Ján Lunter (független) szerzett helyet 20%-kal, harmadik lett Martin Klus, Stanislav Mičev 12,9%-kal a negyedik helyre szorult. Az augusztusi mérés hasonló erőviszonyokat jelzett előre, ám közben az első Kotleba és a második Lunter közötti különbség 0,7%-ra mérséklődött. Ekkor már intenzív egyeztetések folytak a háttérben arról, kinek a javára lépjenek vissza az esélyes demokratikus jelöltek. A szeptemberi kutatás már Luntert hozta ki győztesnek (30,9%), Kotleba (22,2%) után végzett Klus és Mičev is. Végül ezen mérések hatására is lépett vissza Lunter javára Mičev és Klus.

Besztercebánya megye mellett hagyományosan a fővárosi régiót követte jelentős médiafigyelem, ahol ezúttal kiegyenlített küzdelemre volt kilátás. Az október elején a Focus által rögzített adatok alapján Milan Ftáčnik 26%-kal az első helyen állt, mögötte Rudolf Kusý független jelölt 19%-kal. Csak a harmadik helyen szerepelt Pavol Frešo megyeelnök (16%), s negyedik volt Juraj Droba (14%).⁶

Az egyetlen, mind a nyolc megyét lefedő, a nyilvánosság számára készült felmérést az AKO ügynökség készítette, egy hónappal a voksolás előtt. Pozsonyban Milan Ftáčnikot

6 A Focus idézett felméréseinek eredményei elérhetőek az ügynökség honlapján: focus-research.sk; letöltés ideje: 2018. 01. 28.

hozta ki győztesen (24%), Droba itt is csak negyedik volt (14%), Nagyszombat megyében Tibor Mikuš állt az első helyen (41%), megelőzve Jozef Viskupičot (31%), Berényi Józsefet (12%) és Rigó Konrádot (10%). Nyitrán Milan Belica győzelmét vetítették előre (39%), Peter Oremust (19%), Ján Gressót (18%), Milan Uhríkot (9%) előzte. Itt Farkas Iván csak ötödik volt 8,8%-kal. Az AKO mérése alapján Besztercebánya megyében Ján Lunter 51%-os népszerűségnek örvendett a potenciális választók körében, megelőzve Marian Kotlebát (22%). Kassán a smeres Richard Raši győzelmét vetítették előre (44%), Rastislav Trnka 27%-kal második volt, Pataky Károly 4,6%-kal negyedik.⁷

A választási eredmények ismertetése után kiderült, hogy szinte valamennyi kutatás félremérte a valós erőviszonyokat. Az eltérés fő oka az lehetett, hogy a kutatásokat irreálisan magas számú válasz alapján számították ki. Pozsony megyében például a Focus szeptemberi mérésében 60%-nyi válaszadó adta meg preferenciáit, ám végül 31%-os volt a részvételi arány. A másik, a déli megyéket érintő probléma a rosszul felállított vagy nem létező nemzetiségi minta lehetett. Az AKO ügynökség saját honlapján azt írja, felmérései életkor, nem, végzettség és megyei bontás tekintetében reprezentatívak, ám a kritériumok között nem említi a nemzetiséget – ami politikai jellegű méréseknél kulcsfontosságú mutató.⁸

Smer-vereség, ellenzéki előretörés

A választások előtt három fő kérdés fogalmazódott meg: sikerül-e legyőzni Kotlebát és megállítani az előretörő szélsőségeket (Mi Szlovákiánk Néppárt – Kotleba-LSNS), erőt tud-e venni a megyei választásokból a lejtmenetben lévő Smer, valamint milyen lesz a választási részvétel. A választások végül az ellenzék előretörését hozták, a jobboldal olyan sikert ért el, amilyenre az SDKÚ és Mikuláš Dzurinda fénykorában és a jobboldali kormányok idejében sem volt példa. Ez a meglepetés elhomályosította a korábbi fő témát, Kotleba szereplését.

Míg a fentiekben részletezett várakozások és a kevés közvélemény-kutatás Smergyőzelmeket vetített előre, addig csak két megyeelnök maradt a helyén: az egyikük a nyitrai Milan Belica, a másik a trencsényi Jaroslav Baška – mindkettő smeres. A jobboldali koalíció nyolcból öt megyében szerzett elnöki pozíciót, közte a két legjelentősebben, Pozsony és Kassa megyében. Besztercebánya megyében pedig a független, ám jobboldaliként besorolt Ján Lunter győzött.

7 K Ďalší prieskum dáva Lunterovi obrovský náskok, v Žiline má šancu Jurinová. *Denník N*, 2017. október 20. Letöltés helye: dennikn.sk; letöltés ideje: 2017. 12. 25.

8 Az ügynökség honlapja: www.ako.sk; letöltés ideje: 2018. 01. 28.

POZSONY MEGYE		
Juraj Droba	SaS, OĽaNO, MKP	20,42%
Rudolf Kusý	független	18,55%
Milan Ftáčnik	független	17,52%
Ján Mrva	független	15,97%
Pavol Frešo	független	10,88%
Daniel Krajcer	Most–Híd, SKOK	7,72%
NAGYSZOMBAT MEGYE		
Juraj Viskupič	SaS, OĽaNO, KDH	42,90%
Tibor Mikuš	független	30,55%
Berényi József	MKP	17,14%
Rigó Konrád	Most–Híd	5,61%
NYITRA MEGYE		
Milan Belica	Smer, SNS, Most–Híd	34,10%
Ján Greššo	SaS, OĽaNO, KDH	17,24%
Milan Uhrík	Kotleba-ĽSNS	15,36%
Peter Oremus	független	14,92%
Farkas Iván	MKP	13,78%
Hajdu László	MKDSZ	1,68%
BESZTERCEBÁNYA MEGYE		
Ján Lunter	független	48,53%
Marian Kotleba	Kotleba-ĽSNS	23,24%
Igor Kašper	független	10,64%
KASSA MEGYE		
Rastislav Trnka	SaS, OĽaNO, KDH	37,80%
Richard Raši	Smer, MKP	37,24%
Pataky Károly	Most–Híd, SKOK	9,41%
Štefan Šurmánek	Kotleba-ĽSNS	4,67%

TRENCSÉN MEGYE		
Jaroslav Baška	Smer, SNS, Most–Híd	49,98%
Renáta Kaščáková	SaS, OĽaNO, KDH	25,13%
Štefan Škultéty	független	13,85%
ZSOLNA MEGYE		
Erika Jurinová	SaS, OĽaNO, KDH	43,67%
Juraj Blanár	Smer	29,77%
Marián Murín	független	10,34%
EPERJES MEGYE		
Milan Majerský	SaS, OĽaNO, KDH	40,36%
Peter Chudík	Smer	30,62%
Jozef Mihalčín	Kotleba-ĽSNS	7,07%

1. táblázat: A megyeelnök-választások eredményei⁹

A kormánypárti Smernek a nyolcból egy megyében nem volt saját jelöltje (Besztercebánya), kettőben pedig egy névleg független indulót támogatott (Pozsony és Nagyszombat megye). Az eredmények azt mutatták, hogy ahol a jobboldali koalíció energikus, új jelölttel érkezett, ott egy kivételével (Trencsén) győzött. Nyitra megyében nem tudtak jobb és dinamikusabb jelöltet találni Ján Greško színigazgatónál, aki 65 évesen nem számított új arcnak, politikailag nem volt különösen aktív sem helyi, sem országos szinten, ráadásul 2005-ben egyszer már elbukott egy megyeelnök-választást.

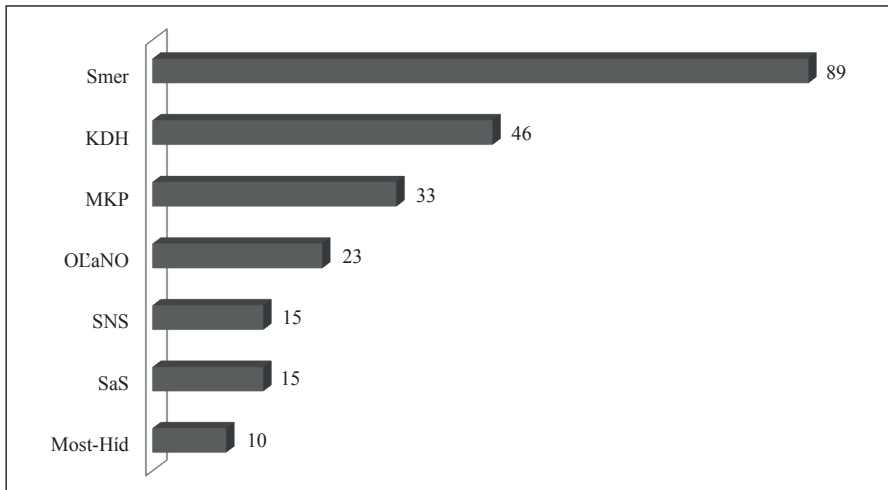
A váratlan fordulatnak három fő magyarázata lehet. Az egyik a magasabb részvételben keresendő – melyre részletesebben lejjebb térünk ki. A jobboldal jobban tudta mobilizálni választóit, illetve azokat a szimpatizánsait, akik korábban általában nem járultak urnákhoz a regionális választásokon. Így a Smer hiába hozott abszolút számokban hasonló számokat, mint 2013-ban, a jobboldal vagy protestszavazók nagyobb arányban megnövekedett voksai mellett ez az esetek többségében kevés volt a sikerhez. A másik fő tényező a kormánnyal szembeni elégedetlenség lehetett. A három releváns szlovák jobboldali párt azzal, hogy mindenütt közösen, koalícióban indult, jobban tudta hangsúlyozni a választások országos tétjét. Az emberek alapvetően saját régióik önkormányzati vezetőire szavaztak, ugyanakkor a kormánypártokról is véleményt mondhattak. Ez utóbbi tényező pedig sokkal nagyobb

⁹ Az adatok forrása a Szlovák Statisztikai Hivatal honlapja: www.statistics.sk; letöltés ideje: 2018. 01. 28.

súllyal nyomhatott a latban, mint négy évvel korábban, vagyis az ellenzéknek sikerült a kormánykoalícióval szembeni bizalmatlansági referendumot kreálni a voksolásból. A harmadik fő ok a jelöltekben keresendő – a Smer többségében kipróbált, ám már hosszú ideje hatalmon lévő jelölteket indított vagy támogatót. Az, ami egyes, választások előtti elemzői vélemények szerint a Smer mellett szólt, nagyrészt ellene fordult: a polgárok egy része amiatt is dönthetett a részvétel és a jobboldali jelöltek mellett, mert új arcokat akart látni a régiója élén. Az Eperjesen vesztes Peter Chudík 2001-től irányította a kerületet, a nagyszombati Tibor Mikuš 2005-től. Ennek csak részben mond ellent a nyitrai Milan Belica sikere, aki 16 esztendeje megyefőnök, a választások évében pedig 67 éves volt – jobboldali ellenfele ugyanis nem „újhullámos” jelölt volt: nem csak, hogy vele hozzávetőlegesen egykorú, de a korábbi jobboldali garnitúrához lehetett kapcsolni.

A kormánypártok és különösen a Smer számára nem csak a megyeelnök-választás hozott vereséget, a képviselő-testületekben sem tudták megtartani korábbi pozícióikat. Míg Robert Fico pártja 2013–2017 közötti ciklusban többségi vagy ehhez közeli pozícióban volt a testületek többségében, addig ezúttal a Smernek egyik kerületben sem sikerült megszerezni a mandátumok több mint felét. Ez viszont nem elsősorban a jobboldal előretörése miatt következett be, hanem a független képviselők számának erőteljes megnövekedése miatt. Míg 2013-ban a nyolc testületben összesen 73 független képviselő foglalt helyet, a mostani választás után számuk 165-re ugrott. Ezzel a mandátumok 40%-át szerezték meg. A pártok versenyét a Smer nyerte meg 89 képviselővel, a második és a harmadik helyen parlamenten kívüli párt végzett: a KDH második, az MKP 33 mandátummal a harmadik. A két kisebbik kormánypárt, az SNS és a Most–Híd csak a 6-7. és a 8. helyet foglalta el ebben a rangsorban. A szélsőséges Kotleba-LSNS csupán két képviselői helyet szerzett.¹⁰

10 Adatok forrása: Skutočným víťazom je KDH, po Smere je druhé najsilnejšie, SaS je hlboko za nimi. Denník N, 2017. november 5. Letöltés helye: dennikn.sk; letöltés ideje: 2017. 12. 25. Az egyes megyékben a legkülönbözőbb koalíciók jöttek létre, hivatalosan pedig sehol sem tüntetik fel jelöltet adó pártot, csak a mögöttes álló koalíciót. A Denník N szerkesztősége a fellelhető források alapján szálazta szét az egyes koalíciók összetételét, s állapította meg a pártok összesített erőssorrendjét.

1. ábra: A pártok eredményessége a képviselő-választásokon

A függetlenek profitálni tudtak a protesthangulatból, amikor is a választók jelentős része elégedetlen a pártokkal és a politikusokkal, a függetlenek pedig ebben a helyzetben apolitikusként tudták magukat definiálni. A függetlenek előretörése ugyanakkor a regionális kormányzás kárára mehet, aminek a választások után már megmutatkoztak az első jelei a nehezebb koalíciós egyeztetések képében. A megyefőnököknek és a többséget elvileg létrehozni képes pártoknak egyénnel vagy kis klikkekkel kell egyeztetniük, a korábbi tapasztalatok alapján a választási ciklus alatt akár többször, visszatérő jelleggel is. Ezek a tárgyalások ugyanakkor politikailag kevésbé transzparenssek, mint a pártok közötti egyeztetések, mivel általában szóbeli háttéregyezmények alapján állnak be a független képviselők a megyeelnök táborába, gyakran parciális támogatásokért cserébe. Így nehezen kérhető számon, ki miért támogatta a megye vezetését, csak utólag, a független képviselő szűkebb pátriájában zajló felújítások (út, iskola, szociális otthon) kapcsán sejthető, mi volt az alku ára. Ez ugyanakkor hosszabb távon még inkább alááshatja a politikába vetett bizalmat, amiből eddig a függetlenek profitálhattak.

A választások egyik fő témája Marian Kotleba besztercebányai megyeelnök és pártjának szereplése volt. Kotleba a neonáci szcéna ismert figurája volt a 2000-es években, Szlovák Testvériség (Slovenská pospolitost') névvel előbb polgári társulást, majd 2005-ben pártot alapított. Az alacsony támogatottságú (0–1,5%) pártot 2006-ban a Legfelsőbb Bíróság a demokráciára és a társadalomra veszélyes célkitűzései miatt feloszlatta. Kotleba 2010-ben átvette a Mi Szlovákiánk Néppárt (Ludová strana naše Slovensko) nevű, 10 évvel korábban alapított pártot (később vezetéknevével kiegészítve hivatalosan: Kotleba-LSNS). Kotleba a korábbi kudarcokat látva taktikát váltott: levette a II. világháborús szlovák bábálland Hlinka-gárdájának uniformisát, a fekete neonáci színeket zöldre váltotta, a zsidóellenes és

magyarellenes szólásokat zárójelbe tette, helyébe a cigányellenes retorika lépett, miközben sikeresen lovagolta meg a protesthangulatot is. A viszonylag alacsony támogatottságú párt (a 2012-es parlamenti választáson 1,58%-ot szerzett) jelöltjeként indult a 2013-as megyei választásokon. Meglepetésre Besztercebánya megyében a második helyen végzett, a második fordulóban pedig megverte az addigi megyeelnököt (55,5%), a kormánypárti Smer jelöltjét. Pártja ennek köszönhetően is megerősödött, 2016-ban pedig 8%-os eredménnyel bejutott a parlamentbe.

A megyei választásokon az összes kerületben indított képviselőket, valamint több megyében elnökjelöltet is. Előzetesen Besztercebánya mellett főként Nyitrán tartották esélyesnek a pártot, elsősorban a városban nagyon aktív neonáci szcéna, valamint a kerület szlovák járásában hagyományosan erős nacionalista pozíciók miatt. A választások végül megakasztották a párt lendületét. Besztercebánya megyében a demokratikus pártok sikerrel egyeztek meg a közös, a felmérések alapján legerősebb jelöltben, így Ján Lunter magabiztos győzelmet aratott. Ehhez hozzájárult az is, hogy Kotleba nem tudta megvalósítani ígéreteit, és kormányzása alatt számos botrány is kötődött nevéhez. Nyitra megyében több erős jelölt indult, ám a szélsőségesek nem tudtak ebből profitálni, 15%-kal harmadik lett a párt parlamenti képviselője, Milan Uhrík. Ők ketten indultak a képviselő-választáson is, és mandátumot szereztek. Kotlebáék tévesztése ugyanakkor elsősorban a többségi választási rendszernek köszönhető. A párt két legfontosabb megyeelnök-jelöltje Kotlebáék országos támogatottságánál jóval magasabb arányú szavazatot kapott (Kotleba 23,2%, Uhrík 15,4%), ugyanakkor a többi megyében induló, legfeljebb a neonáci szubkultúrában ismert jelöltjeik is viszonylag nagy arányú voksot kaptak (Zsolnán Peter Sagan 7,6%-ot, Eperjesen Jozef Mihalčín 7,1%-ot, Kassa megyében Štefan Surmánek 4,7%-ot). A párt izmosodását jelzi az is, hogy országosan összesen 335 képviselőjelöltet állított (2013-ban csak 45-öt), a déli járásokban több magyar jelöltet is indított.

Év	2001	2005	2009	2013	2017
Részvétel	26,02%	18,02%	22,90%	20,11%	29,95%

2. táblázat: Országos részvétel a megyei választásokon

A jobboldali ellenzék győzelme mellett a választások fő meglepetése a korábbiakhoz képest magasabb részvétel volt. Az előzetes várakozások ezúttal is 20% körüli szavazói aktivitást feltételeztek, ezzel szemben a megyei választások rövid történetének legmagasabb

részvétele jött össze. Országosan jelentős eltérések mutatkoztak, a legmagasabb részvétel Besztercebánya megyében volt (40,3%), ahol a Kotleba-kérdés mobilizálóan hatott. Viszonylag magas volt a szavazókedv a másik közép-szlovákiai régióban, a zsolnaiban is (33,8%), valamint a pozsonyi kerületben (31,3%). A legalacsonyabb részvétel kerületi szinten Nagyszombat megyében volt (24,7%), a kiélezett verseny ellenére is. A magasabb szavazókedv nem írható csupán a „Kotleba-hatás” számlájára, ugyanis minden régióban többen voksoltak, mint négy éve, vagyis olyan megyékben és járásokban is, ahol a szélsőségesek térnyerésének veszélye elméleti síkon sem merült fel. A több szavazó egyik oka az erősebb jobboldali mobilizáció lehetett, s az, hogy az alapvetően regionális szavazást sikerült országos üzenetet megfogalmazó kormányellenes „népszavazással” keretezni.

Mélyülő magyar érdektelenség

Magyar szempontból a megyei választásoknak két tétje volt: milyen lesz a magyar érdekképviselet ereje, illetve összetétele. Utóbbi a magyar szavazókat megszólító két párt, a Magyar Közösség Pártja és a Most–Híd versenyére vonatkozott. A két párt a 2013-as megyei választások során minimálisan működött együtt (Pozsony megyében a jobboldali koalíció kisebb tagjai voltak, emellett csak a Lévai járásban voltak közös jelöltjeik), a 2016-os parlamenti választásokon pedig ismét külön listával indult, aminek eredménye az MKP-nak a törvényhozásból történt ismételt kimaradása lett.

A parlamenti választásokat követő őszen került sor az MKP kezdeményezésére a magyar–magyar párbeszéd nevű konferenciára, amelyen a két párt csúcsvezetése mellett a civil szektor vezetői is megjelentek. A nyitást viszont nem követték újabb magasabb szintű szakmai vagy politikai megbeszélések. 2017 elején a két párt vezetősége két fordulóban egyeztetett a közös megyei indulás lehetőségeiről, ám a tárgyalások az egymásnak ellentmondó elképzelések és érdekek miatt viszonylag gyorsan megfeneklettek.¹¹ Az MKP stratégiája „többen verseny, kisebbségben kooperáció” volt, a Híd viszont ezt elutasította, állítván, nem lehet az egyik járásban egymással szemben indulni, míg a szomszédos régióban közös jelöltekkel kampányolni. A két párt vezetősége így egy dologban egyezett meg: a kampány során nem fogják egymást támadni. Ezt később Nagyszombat megyében nem sikerült betartani, ahol a Most–Híd jelöltje, Rigó Konrád folytatott erőteljes lejárató kampányt.

A meg nem egyezésnek ugyanakkor a fentiek mellett több oka volt. Az MKP a korábbi megyei és helyhatósági választások eredményei alapján biztosabb lehetett jó szereplésben,

11 Nem egyezett meg a megyei választásokról az MKP és a Most–Híd. *Hirek.sk*, 2017. április 26. Letöltés helye: hirek.sk; letöltés ideje: 2017. 12. 25.

így nem is volt érdeke mindenáron megegyezni Bugárékkal. A külön listák mellett szóltak a két párt regionális vezetői közötti viszonyok is. Emellett egy-egy régióban a koalíciós kontextus vagy a személyi érdekek is külön indulás irányába mutattak. Pozsony megyében 2013-ban az MKP és a Most–Híd is a széles jobboldali koalíció tagjaként szerzett képviselői mandátumokat. Bugárék 2016-os koalíciókötése miatt viszont a Most–Híd elfogadhatatlanná vált az ellenzéki pártok számára, így eleve nem is került szóba, hogy ismét az MKP által is alkotott jobboldali koalíció része legyen. Nagyszombat megyében az MKP a 2013-ban jól szereplő, azóta megyei alelnöki tisztséget ellátó Berényi Józsefet kívánta indítani, ami a Most–Híd számára volt elfogadhatatlan, emellett ebben a régióban ők saját jelöltet is indítani akartak – a megyei választásokat ifjú politikusuk, Rigó Konrád építésére is fel szerették volna használni. Nyitra megyében – ahol az MKP regionálisan sokkal erősebb konkurensénél – a helyi vezetők nem tudtak megegyezni, a Most–Híd végül országos koalíciós partnereivel indult. Besztercebánya megyében Simon Zsolt egykori pártalelnök 2016-os távozása miatt meggyengült Bugárék regionális ereje, Kassa megyében pedig szintén személyi ellentétek álltak a közös lista útjában.

A megyei választásokon folytatódott a 2016-os parlamenti választáson is tapasztalható trend: a magyarlakta járásokban alacsonyabb a szavazókedv, mint az északabbi, szlovák régiókban. Néhány járásban a mostani részvétel nem különbözött a 2013-astól, miközben országos szinten 50%-kal (10 százalékponttal) nőtt. Ez a három magyar többségű választókerület eredményein látszik a leginkább. A Dunaszerdahelyi járásban szinte pontosan ugyanannyian voksoltak ezúttal, mint négy évvel korábban, a Komáromi járásban minimális, 2,6 százalékpontos volt az elmozdulás pozitív irányba, a párkányi választókerületben még csökkent is a szavazókedv 2013-hoz képest.

Megye/járás	2017	2013
Pozsony megye	31,3%	21,7%
Nagyszombat megye	24,7%	17,5%
Dunaszerdahelyi járás	21,8%	22,0%
Galántai járás	24,7%	17,9%
Nyitra megye	26,8%	17,9%
Komáromi járás	19,7%	17,0%
Vágsellyei járás	24,4%	17,2%
Érsekújvári választókerület	25,8%	18,0%

Párkányi választókerület	22,8%	23,3%
Lévai járás	25,7%	16,3%
Besztercebánya megye	40,3%	24,6%
Nagykürtösi járás	34,0%	19,0%
Losonci járás	32,5%	22,1%
Rimaszombati járás	34,1%	25,0%
Nagyroőcei járás	32,0%	23,4%
Kassa megye	26,7%	17,8%
Rozsnyói járás	24,1%	19,1%
Kassa	28,6%	14,9%
Kassa-vidéki járás	25,5%	17,0%
Tőketerebesi járás	26,3%	19,9%
Nagymihályi járás	25,8%	20,6%

3. táblázat: Választási részvétel a magyarlakta járásokban 2017-ben és 2013-ban

Az alacsony magyar részvételnek ugyanakkor nem az említett régiókban volt negatív hatása a magyar érdekképviseletre, hiszen a magyar többség kivétel nélkül magyar képviselőket választott. A vártnál és kívánatosnál gyengébb eredmények a 20–40%-ban magyar járásokban következtek be. Nyitra megyében például úgy sikerült 11 mandátumot szereznie az MKP-nak, hogy ebből 6 a Komáromi járásban és 3 a párkányi választókerületben realizálódott, a Vágsellyei járásban és a Lévai járásban 1-1 mandátumot szerzett a párt, a hozzávetőlegesen 10–15%-ban magyar érsekújvári választókerületben egyet sem. A Most–Híd egyetlen Nyitra megyei képviselőjét szintén a Komáromi járásban szerezte. Nyitra megye magyar kisebbségű járásaiban a múltban a szlovák pártok összefogása volt az oka az eredménytelenségnek, most viszont ez sem lehetett indok: a szlovákok ugyanis szétszavaztak – egy részük a smeres koalíció jelöltjeire, egy részük a jobboldalra, egy csoportjuk pedig a független jelöltekre.

A magyar választókat megszólító pártok versenyét ezúttal is fölényesen az MKP nyerte. A déli járásokban összesen 33 mandátumot szerzett, míg a Most–Híd 10-et. Az MKP esetében ez enyhe visszaesés a 2013-hoz eredményhez képest, amikor 39 képviselői helyet nyert el, a Most–Híd hasonló arányú veszteségeket szenvedett, a déli járásokban 13 helyett 10

mandátumra tett szert – igaz a visszaesés nagyrészt a szlovák nemzetiségű képviselőket érintette.¹² A két párt által megjelenített regionális erő közötti különbség tehát a 2017-es voksolás után is jelentős maradt.

Pozsony megyében eleve az MKP volt jobb helyzetben, mivel a jobboldali koalíció része volt. Ennek köszönhetően a Szenci járásban nyerhető választókerületekben indíthatott közös jelölteket. Egy kivételével a párt hozta a 2013-as számokat, a szenci egymandátumos kerületben az MKP alelnöke, a megyei alelnök Németh Gabriella maradt alul. Ennek fő oka az volt, hogy a Most–Híd saját jelöltet indított, aki elvitte a helyi magyar voksok negyedét, annyit, amennyi bőven elég lett volna a győzelemhez. A Most–Híd a Pozsony megyei testületben a korábbi időszakban elsősorban a szlovák képviselőkön keresztül volt jelen, ezúttal csak egy helyet szerzett, azt is egy független, de Most–Híd támogatással induló szlovák polgármester személyében.

Nagyszombat megyében a korábbiakhoz képest az MKP két hellyel erősített, mindkettőt a Most–Hídtől szerezte a Dunaszerdahelyi járásban. Itt Bugárék négy évvel korábban ismertebb nevekkkel indultak (akkor mandátumot szerzett Érsek Árpád és Nagy József), a gyengébb eredmény okozója lehetett a pártra visszaütő lejárató kampány is. A Galántai járásban indult a Most–Híd parlamenti frakciójának vezetője, Gál Gábor is, ám a vert mezőnyben végzett – itt is egy szlovák jelölt szerzett mandátumot a kormánypártnak. Ebben a kerületben mindkét párt megyeelnökjelöltet is állított. 2013-ban is hasonló volt a helyzet, akkor Berényi József (MKP) 55 vokssal szerzett többet Nagy Józsefnél (Most–Híd), s jutott tovább a második fordulóra. Ezúttal nem volt egy súlycsoportban a két jelölt, Berényi háromszor több szavazatot kapott, mint Rigó Konrád. A győzelem oka a jelölt nagyobb ismertsége és a visszaütő negatív kampány mellett abban is keresendő, hogy az MKP a 2013–2017 közötti időszakban a megyei koalíció része volt, és effektíven tudta prezentálni elért eredményeit.

Nyitra megyében a Most–Híd a Smerrel és az SNS-szel alakított ki koalíciót, ám ezúttal is csak egy képviselői helyet szerzett. Az MKP 11 mandátummal erős frakciót alkothat, ám ez négyvel elmarad a 2013-as eredménytől. A lemorzsolódás több járást is érint, ám leginkább a kisebbségi magyar járásokat (Vágsellyén a korábbi három helyett egy helyet

12 A pártok által megszerzett mandátumok esetében különböző adatok kerültek publikálásra, attól függően, kiket számoltak bele. Az MKP négy évvel korábbi 39 képviselőjébe mindenki beleszámította Cseri Zitát, aki a Lévai járásban taktikai okok miatt hivatalosan függetlenként indult, ám végig az MKP-val kampányolt. Nem számolták viszont bele Nagy Györgyöt, aki függetlenként a Rozsnyói járásban szerzett mandátumot, hogy aztán az MKP Kassa megyei frakciójának tagja legyen, sőt, a 2016-os parlamenti választásokon függetlenként elindult a párt listáján is. 2017-ben a megyei választásokon ismét függetlenként jutott mandátumhoz. Gujber László (Szenci járás) hivatalosan a Most–Híd jelöltjeként indult 2013-ban a pozsonyi jobboldali koalícióban, ám az MKP tagja volt, és őt az MKP képviselői között tartották számon. Így találkozhatunk olyan összesítéssel, amely 2013-ban 37 MKP-s képviselőt mutat ki, de olyannal is, amely 40-et.

szereztek). A megyeelnöki tisztért Farkas Iván is ringbe szállt, és a sok ismert szlovák jelölt indulása miatt akár esélye is lehetett volna az egyfordulós rendszerben a végső győzelemre. Az MKP alelnöke végül csak ötödik lett 13,8%-os eredménnyel – a szavazati aránya hozzávetőlegesen fele a kerület magyar lakosságárányának. A gyenge szereplés egyik oka az alacsony részvételben keresendő. Míg a Komáromi járásban 19,7%-os volt a szavazókedv, addig a Nyitrai járásban 32,5%, a vele szomszédos Aranyosmarótiban pedig 33,2%. Tény ugyanakkor, hogy a magyar választókat sem sikerült effektíven megszólítania a jelöltnek: a kétharmadrészt magyar lakosságú Komáromi járásban csak a voksok 44%-át adták le Farkas Ivánra, 5,4%-ot szerzett az MKDSZ jelöltje, Hajdu László, a többi a szlovák jelöltek kapták.

Megye/járás	Képviselői hely	2017		2013	
		MKP	Most-Híd	MKP	Most-Híd
Pozsony megye	50	3	1	4	6
Pozsony	34	1	1	1	6
Szenci járás	5	2	0	3	0
Nagyszombat megye	40	13	1	11	4
Dunaszerdahelyi járás	8	8	0	6	2
Galántai járás	7	5	1	5	2
Nyitra megye	54	11	1	15	1
Komáromi járás	8	6	1	7	1
Vágsellyei járás	4	1	0	3	0
Érsekújvári körzet	8	0	0	0	0
Párkányi körzet	3	3	0	3	0
Lévai járás	9	1	0	2	0
Besztercebánya megye	49	5	1	5	0
Nagykürtösi járás	3	1	0	1	0
Losonci járás	5	0	1	1	0
Rimaszombati járás	6	4	0	3	0
Nagyrócei járás	3	0	0	0	0
Kassa megye	57	1	6	4	2
Rozsnyói járás	5	0	1	0	1
Kassa	17	0	0	0	0

Kassa-vidéki járás	8	0	0	3	0
Tőketerebesi járás	8	1	5	1	1
Nagy Mihályi járás	8	0	0	0	0
Dél-Szlovákia összesen	149	33	10	39	13

4. táblázat: Megválasztott MKP-s és Most–Híd képviselők száma megyéenként és járásonként 2017-ben és 2013-ban¹³

Besztercebánya megyében az MKP megtartotta pozícióit, igaz, járási szinten volt némi átrendeződés. A Losonci járásból nem jutott be Csúsz Péter, a párt kerületi főnöke és tapasztalt regionális politikusa, itt viszont mandátumot szerzett a Most–Híd – az egyetlen – Agócs Attila füleki polgármester révén. A 20%-ban magyarok lakta Nagyrőcei járásban 2013-hoz hasonlóan ezúttal sem sikerült mandátumot szereznie egy magyar politikusnak sem.

Kassa megyében fordított eredményt hozott az MKP és a Most–Híd párharca, mint a nyugatabbi régiókban. A korábban több cikluson keresztül a megyei koalíciót alkotó MKP jelentősen visszaesett, a négy dél-szlovákiai járásban csupán egy képviselői helyet szerzett. Ezzel szemben a Most–Hídnek ez a régió, azon belül is egy járás, a tőketerebesi mentette meg a választásokat. Itt öt mandátumhoz jutott a párt, ami a Most–Híd dél-szlovákiai összes képviselői helyeinek fele. Ezen kívül a megye legnyugatibb járásában, a rozsnóiban is elnyert egy mandátumot, így hattagú frakciót állíthatott fel a testületben. A párt eredményeihez a személyi okok mellett hozzájárult, hogy saját megyeelnökjelöltje volt Pataky Károly személyében, ezáltal jobban láttatni tudta magát – ő volt a kerületben az egyetlen és 2001 óta az első magyar jelölt. Pataky viszonylag jól szerepelt, az adatok alapján a magyar választók túlnyomó többsége rá voksolt. A megyében 11,2% a magyarok aránya, Pataky pedig a voksok 9,4%-át gyűjtötte be, úgy, hogy a déli településeken alacsonyabb volt a részvétel, mint a megyei átlag. Az MKP számára a rozsnói eredmények mellett a Kassa-vidéki járásban elért számok is csalódást okoztak. A viszonylag alacsony, csupán 10%-os magyarsággal rendelkező járásból 2013-ban három magyar képviselő is mandátumot szerzett, ezúttal – 2009-hez hasonlóan – képviselő nélkül maradt az MKP (és a Most–Híd is). Míg Bugáréknak a Tőketerebesi járás mentette meg a választásokat, addig az MKP számára Kassa megye volt a leggyengébb láncszem.

13 Az összes mandátum nevű oszlopban a megyében/jársban kiosztásra kerülő összes képviselői helyet tüntettük fel. Itt a járási mandátumok összege azért nem adja ki a megyei számot, mivel csak a magyarlakta járások szerepelnek a táblázatban.

Összegzés

A szlovákiai közbeszédben visszatérő témának számít a megyerendszer átalakítása – a kerületek számának csökkentése, vagy pont fordítva, növelése, esetleg a megyehatárok át-rajzolása –, az ilyen jellegű javaslatok főként a katasztrófálisan alacsony részvételi adatokat produkáló választások után szoktak felerősödni. A 2017-es választások előtt ismét többen felvetették, hogy hozzá kellene nyúlni a rendszerhez, ám a jelentősen megnőtt részvételi adatoknak köszönhetően ez a téma a voksolás után már nem tért vissza. A következő szavazásra csak 2022-ben kerül sor (a mostani ciklust ötévesre nyújtották, hogy legközelebb egy időben lehessen tartani a megyei és a helyhatósági választásokat), ám várhatóan a javuló szavazókedv stabilizáló hatással fog bírni a rendszerre.

A választások legnagyobb meglepetése a jobboldal előretörése volt, aminek egyik következménye az ellenzéki pártok szorosabb együttműködése lehet, akár már a 2018-as helyhatósági választásokon. A Smer számára ez sorozatban a negyedik választás volt, amelyen sokkal gyengébben szerepelt a várakozásoknál. 2014 márciusában az államfőválasztás toronymagas esélyese Robert Fico kormányfő volt 35–40%-os mért támogatottsággal, ám a voksolás első fordulójában csupán 28%-ot szerzett, a második körben pedig komoly vereséget szenvedett. Ehhez hasonlóan a 2014 májusában megtartott EP-választásokon is a korábban mért 35–40% helyett csupán 24,1%-ot szerzett a Smer listája. A 2016-os parlamenti választások előtti hetekben 35–40% közötti támogatottságot mértek a kormánypártnak, ám végül csak 28,3%-ot kapott a Smer. Ezúttal pedig megyeelnökeinek többségét, megyei képviselőinek felét veszítette el. Gyengén szerepelt a két kisebbik koalíciós partner, az SNS és a Most–Híd is. A választások nagy győztese a jobboldal mellett a függetlenek heterogén táborra. Emellett a két hagyományos, ám 2016-ban a parlamenti küszöb alatt végző párt, a KDH is MKP is erőn felül teljesített.

A magyarlakta járásokra továbbra is a választási apátia jellemző, Dél-Szlovákia-szerte alacsonyabb volt a szavazókedv az országos átlagnál. Az MKP és a Most–Híd csatáját ezúttal is az MKP nyerte meg. A harmadik magyar párt, az MKDSZ nem szerzett mandátumot.